

จากวันนั้น ถึงวันนี้ ๔๐ ปี กับระบบสุขภาพ

ศิริวรรณ คำพันธ์

083-5690880

“Health For All 2000” หรือ “สุขภาพดีถ้วนหน้า 2543” ข้อความนี้ก้องในใจฉัน เมื่อแรกรับราชการใหม่ๆ เพราะตอนนั้นตั้งเป้าหมายของสาธารณสุขในอีก 20 ปีข้างหน้าจากเวลานั้น จะก้าวถึงเป้าหมายที่วางไว้จริงหรือ และ อย่างไร เป็นคำถามชาวสาธารณสุขสมัยนั้นต่างสงสัย พอฉันรับราชการมาถึง 2543 และก้าวข้ามไปอีก 20 ปีต่อมา 2563 ที่จะถึงนี้ จึงพบว่า ประเด็นโจทย์ที่ตั้งไว้นั้นเป็นอย่างไร

ระบบสุขภาพเมื่อ 40 ปีก่อน ประชาชนจะเป็นฝ่ายรอรับ รอคอยหยิบยื่นเรื่องการดูแลสุขภาพจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาหารที่เป็นประโยชน์ ยกตัวอย่างกระทรวงสาธารณสุขพบว่า ประชาชนขาดโปรตีนในสารอาหาร จึงมีนโยบายจัดเมนู “ข้าวคั่วถั่วงา” ส่งมอบให้ประชาชนผ่านเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กระตุ้นการจัดเมนูอาหารต้องปรุงด้วย ข้าวคั่วถั่วงา จัดส่งเอกสารเมนูเด็ดลงทุกพื้นที่ ส่งเครื่องบดคั่วให้ทุกหน่วยงานเพื่อปรุงข้าวคั่วถั่วงา และนมถั่วเหลือง แจกไข่ เพื่อเป็นอาหารเสริมให้เด็กที่มีภาวะโภชนาการต่ำ แม้กระทั่งการหิ้วกระดิกวัคซีนไปฉีดตามบ้าน เป็นบริการที่ประชาชนรอรับจากเจ้าหน้าที่ด้านเดียว ในเวลานั้น ฉันคิดเพียงว่า ทำงานตามบทบาทหน้าที่ ในส่วนของการให้บริการในสถานบริการแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ จัดบริการด้วยบรรยากาศแบบสบายๆ ง่ายๆ ทั้งผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ ในองค์กรแห่งนี้จะมีผู้ป่วยมารับบริการ OPD ราว 30 – 40 คนต่อวัน ผู้ป่วยนอน 2 – 5 เตียง ไม่มีการแออัด โลงสบาย ไม่พบการกดดันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการเช่นปัจจุบัน เป็นเพราะสภาพสุขภาพ เป็นปัญหาของประชาชน เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตมาก่อน การสนใจสุขภาพตนเอง จึงมีน้อยกว่า

เมื่อกาลเวลาผ่านไป 20 ปี “สุขภาพดีถ้วนหน้า 2543” ประชาชนหันมาสนใจสุขภาพตนเองมากขึ้น มีการคัดกรองภาวะการเจ็บป่วย มีโรคเรื้อรัง มากขึ้น ผู้ป่วยมารับบริการด้วยโรคเรื้อรังอย่างต่อเนื่องและหนาแน่นในโรงพยาบาล มีสาขาสุขภาพแยกย่อยหลากหลาย ทั้งสมุนไพร แพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลเอกชนและคลินิกบริการ เปิดบริการแข่งขันกันอย่างดุเดือด พบว่าประชาชนนำปัญหาการดูแลสุขภาพตนเอง เป็นปัญหาหลัก ผู้ให้บริการต้องปรับตัวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านองค์ความรู้ คุณภาพบริการ สะดวก รวดเร็ว ทันใจ ยิ่งยุคนี้ยุคข่าวสารโลก โซเชียล ต้องเพิ่มข้อระวัง เรื่อง “ข้อร้องเรียน” เป็นอย่างมาก

ในบทบาทที่เป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ผ่านมา 4 ทศวรรษ ฉันต้องปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ให้ได้ ด้วยใจรัก และมั่นคงด้วยวิชาชีพ จรรยาบรรณ ควบคู่กับมาตรฐานบริการ ดังนั้นจะเห็นว่า การจัดบริการของโรงพยาบาลโดยใช้ HA (Hospital Accreditation) มีความจำเป็นมากในการทำงานในยุคนี้ จะทำให้ทั้งผู้รับบริการ ผู้ให้บริการพึงพอใจ มีความสุข ปลอดภัย ขอฝากภาวะสุขภาพของมวลมนุษย์กับบุคลากรสาธารณสุขยุคใหม่ต่อไป
